

**Toespraak door Christa Schweng,
voorzitter van het Europees Economisch en Sociaal Comité**

**Constituerende zitting, 29 oktober 2020
EP, grote vergaderzaal Paul-Henri Spaakgebouw / op afstand**

**Geachte voorzitter Sassoli,
Geachte voorzitter Michel,
Geachte voorzitter Von der Leyen,**

**Excellenties,
Geachte leden van het Europees Economisch en Sociaal Comité,
Beste gasten,
Beste vrienden,**

Zittend voor een scherm is nou niet bepaald hoe we ons deze constituerende zitting hadden voorgesteld. Misschien vraagt u zich af waarom ook ik, als nieuwe voorzitter, deze zitting op afstand bijwoon. Geloof me, het was geen eenvoudige beslissing om niet naar Brussel te reizen. Maar de reden voor mijn besluit is simpel: we kunnen onze burgers, onze leden en ons personeel alleen vragen om hun sociale interacties te beperken en hun dagelijks gedrag te veranderen om de COVID-19-pandemie te bestrijden, als we zelf het goede voorbeeld geven. Daarom heb ik besloten een “safety first”-benadering te hanteren en op afstand deel te nemen, zodat ik niemand in gevaar breng.

Ik zou willen beginnen met een persoonlijke herinnering. In 1998 werd ik lid van het Comité. Ik herinner mij nog goed de eerste dag, en hoe ik mij toen voelde. Ik voelde me een beetje verloren en vroeg me af hoe het EU-beleid in zijn werk ging. En hoe ik zou kunnen helpen om de EU te verbeteren: ik vermoed dat velen van u, vooral de nieuwe leden, dit wel zullen herkennen. Vandaag, 22 jaar later, ben ik nog even gemotiveerd als op die eerste dag.

Het Europees Economisch en Sociaal Comité speelt een belangrijke rol door de stem van het maatschappelijk middenveld op Europees niveau te laten horen. Dankzij de input van maatschappelijke

organisaties wordt in het Europees beleid meer rekening gehouden met de situatie in het veld en kan dat beleid doeltreffender worden uitgevoerd op nationaal of lokaal niveau.

De praktijkervaring van werkgevers, werknemers, consumenten, boeren en ngo's is een *must* om Europa een betere plek te maken. We fungeren als brug: dat is de rol die wij moeten en kunnen vervullen.

Laten we eerlijk zijn: de afgelopen maanden kwam het Comité niet altijd even positief in het nieuws. We moeten meteen aan de slag om zowel de reputatie van het EESC als onze eigen reputaties te herstellen en om het vertrouwen en onze geloofwaardigheid, zowel extern als intern, weer op te bouwen. Wat wij nodig hebben is een **verenigd Comité dat voldoet aan de hoogste ethische en professionele normen**, een Comité met een **smetteloos imago**. Daarom vraag ik u vandaag om het adviesorgaan een mandaat te geven om de gedragscode voor de leden en het reglement van orde van het Comité aan te scherpen. Dit zou zo snel mogelijk moeten gebeuren, en in ieder geval vóór januari 2021.

Dames en heren,

Dan zou ik u nu de prioriteiten van mijn voorzitterschap willen presenteren. Ik zou al degenen willen bedanken die een waardevolle bijdrage hebben geleverd aan dit programma. Mijn motto is '**Verenigd voor de toekomst van Europa**' en het zou mij zeer verheugen mocht dit ONS programma worden, het programma van het Europees Economisch en Sociaal Comité voor de komende 2,5 jaar.

Eerst en vooral moeten we de economische en sociale tegenspoed als gevolg van COVID-19 te lijf gaan. De aanslepende pandemie heeft de ergste recessie sinds de Tweede Wereldoorlog veroorzaakt en de ongelijkheden vergroot. Het allerbelangrijkste is nu dat **de lidstaten en onze samenleving als geheel zich herstellen en veerkrachtiger worden gemaakt.**

Tijdens de komende mandaatsperiode zullen **onze werkmethoden** worden beïnvloed door **COVID-19**. Totdat een vaccin beschikbaar is en algemeen wordt aanvaard, zal het "nieuwe normaal" blijven bestaan uit social distancing, het dragen van mond- en neusmaskers, hybride of afstandsvergaderingen en onderbroken bedrijfsactiviteiten.

Meer dan ooit moeten we onze krachten bundelen, een visie voor een sterker Europa na COVID-19 ontwikkelen en ons uiterste best doen om ervoor te zorgen dat **ons Comité een krachtige bijdrage levert aan Europa's herstel en toekomstige weerbaarheid.**

Wat is mijn visie voor Europa na COVID-19?

Ik wil werken aan een Europa dat **economisch welvarend, sociaal inclusief en ecologisch duurzaam** is en dat alle partijen van het maatschappelijk middenveld in staat stelt om te gedijen en te leven in een open, op waarden gebaseerde samenleving.

De digitale en groene transitie blijven belangrijke thema's maar moeten in al het andere beleid worden geïntegreerd. Duurzame ontwikkeling moet een *mindset* zijn en een uitgangspunt voor een concurrerende economie waarbij niemand aan zijn lot wordt overgelaten.

Ik kom uit de groep Werkgevers, dus zal ik beginnen met het economische aspect.

Nu we in de tweede golf van de pandemie zitten hebben onze ondernemingen, werknemers en burgers steun nodig om te overleven, zich te herstellen en de economie weer op te bouwen. Het Next Generation EU-herstelplan moet de middelen bieden die we nodig hebben om de negatieve economische en sociale gevolgen van de pandemie tegen te gaan. We moeten ervoor zorgen dat deze steun terecht komt bij degenen die er behoefte aan hebben — of het nu werklozen zijn of ondernemingen, vooral kmo's die vechten om te overleven.

Maar geld alléén zal niet genoeg zijn om de huidige situatie op te lossen: de transitie naar een meer digitale en groene economie na de pandemie moet gepaard gaan met een **sociaal herstel**.

Het doel om 20 miljoen mensen tegen 2020 uit de armoede en sociale uitsluiting te halen is duidelijk niet gehaald, zodat we nu dubbel zoveel inspanningen moeten leveren om dit alsnog waar te maken. Mensen die in staat zijn om te werken moeten dan ook doen, terwijl degenen die daar niet toe in staat zijn op de solidariteit van de samenleving moeten kunnen rekenen.

Naast aanzienlijke publieke en private investeringen hebben we een efficiënte interne markt nodig om de crisis snel te boven te komen. De resterende hindernissen moeten worden weggenomen om het grensoverschrijdende verkeer van goederen, diensten, kapitaal, gegevens en personen veilig te stellen. Tegelijkertijd moeten we een gelijk speelveld garanderen om een eerlijke mededinging op de interne markt mogelijk te maken.

De EU heeft een sleutelrol te vervullen op het wereldtoneel. We moeten de internationale normen helpen vormgeven zodat zij de Europese waarden en belangen weerspiegelen. Naar verwachting zal 85 % van de toekomstige groei in de wereld buiten de EU plaatsvinden. 35 miljoen Europese banen zijn afhankelijk van de export, en 16 miljoen banen van buitenlandse investeringen.

Tijdens de huidige pandemie hebben we allemaal de kwetsbaarheid van de EU en haar afhankelijkheid van leveranciers buiten Europa gezien. Ons bedrijfsleven en onze toekomstige welvaart zullen afhangen van ons vermogen om open markten te handhaven, met een vrije en eerlijke handel en voorspelbare wereldwijde handelsvoorwaarden.

Als onderdeel van het wereldwijde maatschappelijk middenveld zal het EESC zich actief blijven inzetten voor uitbreiding en nabuurschapsbeleid.

Dames en heren,

COVID-19 heeft tot een verstoring en snelle verandering van onze **arbeidsmarkten** geleid. Bescherming van de werkgelegenheid en het inkomen van iedereen op de arbeidsmarkt — zowel zelfstandigen als werknemers — is een prioriteit, en we moeten het huidige beleid bijsturen door een langetermijnbenadering te volgen op het gebied van opleiding en vaardigheden. Bijzondere aandacht moet uitgaan naar kwetsbare groepen zoals atypische werknemers, kinderen die in armoede leven, personen met een handicap en personen met een migratieachtergrond of van een etnische minderheid, om maar een paar voorbeelden te geven.

Digitalisering en artificiële intelligentie hebben een enorme impact op de manier waarop wij leven, leren en met elkaar in interactie staan. De digitale transitie moet rechtvaardig, duurzaam en sociaal aanvaardbaar verlopen. We moeten mensen centraal stellen bij de digitalisering.

Ik geloof echt dat de economische, sociale en maatschappelijke vooruitgang ondeelbaar zijn. De 20 beginselen van de Europese pijler van sociale rechten werken als een kompas voor sociale convergentie en een eerlijk en duurzaam herstel. Nu Europa zich ontwikkelt tot een groene en digitale economie moeten we ervoor zorgen dat niemand wordt achtergelaten en dat de sociale maatregelen goed inspelen op de gevolgen van de transitie.

Bescherming van degenen die hun **toevlucht** zoeken in de EU, door hun rechten te waarborgen en hoop te bieden op een betere toekomst, zou ook tot de leidende beginselen van de EU moeten behoren. Maatschappelijke organisaties spelen een cruciale rol bij de integratie van migranten, maar zij moeten wel worden ondersteund met de juiste middelen.

Wat de Europese waarden betreft: ik ben van mening dat onder geen beding kan worden onderhandeld over onze **gemeenschappelijke Europese waarden**. Er moet respect zijn voor de menselijke waardigheid en de mensenrechten, vrijheid, democratie, gelijkheid en de rechtsstaat, zelfs in tijden van crisis wanneer bepaalde uitzonderlijke en tijdelijke maatregelen noodzakelijk zijn. De rechtsstaat is de hoeksteen van de EU, en zelfs meer dan dat: samen met de grondrechten is de rechtsstaat het gezicht van de EU als een model voor de sociale markteconomie dat we moeten verdedigen.

Een van de belangrijkste lessen uit de COVID-19-crisis is dat de gezondheidszorgstelsels in vrijwel alle Europese landen moeten worden versterkt, allereerst door in te zetten op preventie. De totstandkoming van een Europese gezondheidsunie in de vorm van een praktische samenwerking tussen lidstaten op gezondheidsgebied, gecoördineerd door de Commissie, is een belangrijk aspect van solidariteit en onze toekomstige weerbaarheid. De EU moet inzetten op de ontwikkeling van een doeltreffende behandeling en van een vaccin tegen COVID-19, maar ook van gemeenschappelijke normen en een gecoördineerde manier van testen.

Tot slot, maar daarom niet minder belangrijk, hebben we een ecologisch duurzaam Europa nodig.

We weten enerzijds dat een koolstofneutrale transitie de industrie zal moderniseren en nieuwe hoogwaardige banen en meer arbeidsmogelijkheden zal creëren. Anderzijds zullen ambitieuze klimaatbeschermingsmaatregelen het bedrijfsleven voor enorme uitdagingen plaatsen. In de huidige periode van economische neergang is het essentieel dat de best mogelijke ondersteuning wordt gegeven om het herstel mogelijk te maken en tegelijkertijd de innovatie en investeringen in klimaat- en milieubescherming te stimuleren. Ondernemingen moeten als deel van de oplossing worden beschouwd wanneer het gaat om het vergroenen van de economie. Zij moeten worden aangemoedigd om actief deel te nemen aan de transitie naar een koolstofarme en hulpbronnefficiënte economie. Wanneer nieuwe maatregelen worden goedgekeurd om de klimaatverandering tegen te gaan hebben ondernemingen behoefte aan realistische doelstellingen, planning, veiligheid en flexibiliteit.

Het motto van mijn voorzitterschap, ‘Verenigd voor de toekomst van Europa’, kan niet los worden gezien van de conferentie over de toekomst van Europa.

Deze conferentie zal een unieke kans zijn voor de samenleving van de Europese Unie. Tijdens deze conferentie zullen ondernemingen, werknemers, boeren, consumenten en ngo’s hun mening kunnen geven over de vormgeving van het toekomstige EU-beleid. Zo zullen ze zeggenschap krijgen over *hun* Europese Unie. Mensen met verschillende achtergronden en uit alle lagen van de bevolking zullen kunnen deelnemen aan een gestructureerd debat, met als doel de manier waarop de EU werkt te verbeteren.

Het EESC heeft zich sinds zijn oprichting in 1958 ingezet voor de participatiedemocratie en krijgt nu nogmaals de kans om zijn toegevoegde waarde te laten zien en als bemiddelaar op te treden, aangezien onze leden afkomstig zijn van organisaties die alle geledingen van de samenleving vertegenwoordigen en diep geworteld zijn in alle lidstaten.

Belangrijke thema’s zijn onder meer de visie op Europa, het dilemma van de nationale soevereiniteit versus de behoefte om gemeenschappelijke Europese oplossingen te vinden, de nationale identiteit en de culturele verscheidenheid.

Ik ben trots dat een in 2017 goedgekeurde resolutie van het EESC de eerste bijdrage tot het EU-brede debat over de toekomst van Europa was. Maar het stopt hier niet. Ik ben ervan overtuigd dat we een substantiële en waardevolle bijdrage zullen leveren aan de conferentie over de toekomst van Europa.

Mijn motto bevat het woord VERENIGD.

Het is onze hoofdtaak om de stem van het maatschappelijk middenveld te laten horen op Europees niveau. Daarvoor moeten we alle groepen **op één lijn** krijgen: we zitten niet alleen in het EESC om de standpunten van werkgevers, werknemers of ngo’s te presenteren. Onze toegevoegde waarde is de gemeenschappelijke noemer waaronder wij ons presenteren aan de Europese instellingen en de lidstaten. Tegelijkertijd weten we dat er rode lijnen zijn die we niet kunnen overschrijden, en die het wederzijds respect van alle groepen verdienen. Het Comité haalt zijn legitimiteit niet uit het individuele belang; we

zijn het er allemaal over eens dat we uit verschillende landen komen met verschillende achtergronden, maar dat het onze taak is om samen te werken, **verenigd**, in het algemeen belang van de Europese Unie. Dat is waarin wij verschillen van lobbyisten, dat is onze echte toegevoegde waarde.

Ons succes en onze impact op het EU-besluitvormingsproces zullen afhangen van de kwaliteit en de goede timing van onze werkzaamheden, en van onze proactieve aanpak. We rekenen erop dat iedere rapporteur en ieder lid onze adviezen een follow-up geeft, de dialoog aangaat met de rapporteurs van het Europees Parlement, met de Raad en de Commissie, en tijdens de voorbereiding van adviezen besprekingen voert met relevante belanghebbenden.

Gelukkig kunnen wij rekenen op de toewijding en ondersteuning van het **EESC-personeel** in alle diensten, met wie wij willen samenwerken als team, **verenigd**, in een geest van **respect**, vertrouwen en wederzijdse waardering.

Geachte voorzitters, zeer gewaardeerde gasten, beste collega's en vrienden,

We staan voor enorme **uitdagingen**, maar deze mandaatsperiode zal ons ook de **kans** geven om Europa te helpen economisch te bloeien en sociaal inclusief en ecologisch duurzaam te zijn. We kunnen het EU-beleid een belangrijke meerwaarde geven en ervoor zorgen dat het een meer participatief karakter krijgt, doeltreffender is en beantwoordt aan de behoeften van de Europeanen.

We zijn vastbesloten om dit doel te bereiken. Samen zullen we hierin slagen.

Verenigd voor de toekomst voor Europa!